

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/22974> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Olnon, Merlijn

Title: “Brough under the law of the land” : the history, demography and geography of crossculturalism in early modern Izmir, and the Köprülü project of 1678

Issue Date: 2014-01-08

Summary in Dutch

Het onderliggende betoog behandelt de vroegmoderne geschiedenis, demografie en geografie van de West-Anatolische internationale havenstad Izmir. Het doet dat, ogenschijnlijk in navolging van vrijwel alle contemporaine en moderne bronnen en studies, door de stad te beschouwen als een dubbelstad bestaand uit twee delen; één Osmaans, en één Europees. Echter, hier is het nu eens niet de bedoeling deze verdeling te bevestigen, maar te laten zien hoe slecht deze in staat is de loop van de geschiedenis van de stad, de regio en het rijk waar het deel van uitmaakte, en van het fundamentele belang daarvan voor de wereldgeschiedenis, te verklaren.

Er zijn hoegenaamd geen succesvolle uitzonderingen op de regel dat men deze geschiedenis begint vanuit het aloude, door ideologie en bronproblemen ingegeven, discours van Osmaans-Europese tegenstelling en Europese economische penetratie van een Osmaans Rijk in structureel verval, om van daaruit de speurtocht naar de vroegst mogelijke stadia van Osmaanse periferalisatie aan te vangen. Aan de hand van nieuwe bronnen, van de herinterpretatie van bekende bronnen, en van een substantiële herevaluatie van de Osmaanse worsteling met de vroegmoderne tijd en de cruciale rol die de Köprülü-dynastie daarin speelde, verleggen wij de aandacht naar de geschiedenis van interculturele uitwisseling in Izmir; de stad die vanaf eind 16de eeuw als hoofdgeleider van het proces van periferalisatie zou hebben gefungeerd – en dan met name naar de formele en informele sociale en fysieke ‘tussenruimte’ die deze interactie in 17de-eeuws Izmir opleverde.

Er blijkt dan geen sprake te zijn van een haast absolute scheiding en een sociaal en ruimtelijk niemandsland daartussen, maar vooral van strategische verhulling van de interculturele tussenruimte in de correspondenties uit Izmir (vanwege herhaald verlies van lokale archieven de belangrijkste bronnen). Deze politiek van dissimulatie was verre van eenvormig, maar slaagde er doorgaans in de handelingsruimte van alle lokale partijen te beschermen tegen de pogingen van Osmaanse en Europese centrale overheden om Izmir's interculturele ruimte te beheersen. Er was, met andere woorden, sprake van een lokale dynamiek die externe krachten zodanig insloot en vervormde dat zij vooral lokale partijen dienden. Izmir was daarmee dus niet het verder lege veld waarop Europeanen en Osmanen elkaar via lokale vertegenwoordigers om hegemonie bevochten, maar een historisch ‘actor’ op zichzelf.

Deze studie wil daarmee een uitdaging zijn aan het adres van de teleologische (veelal Eurocentrische en soms triomfalistische) geschiedschrijving van stad, rijk en wereldsystemen, en een aanzet geven tot een historiografie waarin de Osmaanse beschaving niet toeschouwer of dwarsligger is, maar een actief en eigenmachtig deelnemer.